

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
5.11.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI ARVONLISÄVEROLAIN JA OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN VEROTUSMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN 36 JA 38 §:N MUUTTAMISESTA (HE 158/2024 VP)

Esityksessä on arvonlisäverolakiin ehdotettavien muutosten osalta pääasiassa kyse siitä, että maatalouden interventiorahasto määriteltäisiin valtiosta erilliseksi verovelvolliseksi liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnastaan ja ettei rahastoon sovellettaisi valtiota koskevia arvonlisäverolain säädöksiä. Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä muita täsmennyksiä.

Arvonlisäverolakiin ehdotettujen muutosten osalta Veronmaksajain Keskusliitolla ei ole huomautettavaa.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka nojalla myöhästymismaksu sekä veronkorotus määrättäisiin jatkossa myös silloin, kun verovelvollinen on ilmoittanut liikaa palautukseen oikeuttavaa arvonlisäveroa. Lainsäädäntömuutosehdotuksen taustalla on korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu KHO:2022:149. Ratkaisussa todettiin, ettei myöhästymismaksun määrääminen nykyisen OVML 36 § 2 momentin nojalla ollut mahdollista, erityisesti kun otetaan huomioon sanktioluonteisten hallinnollisten seuraamusten säätämistä koskeva täsmällisyysvaatimus.

Esityksen mukainen lisäys OVML 36 § 3 momentiksi ja OVML 38 § 5 momenttiin tehtävä täsmennys johtavat siihen, että myöhästymismaksu tai veronkorotus voitaisiin määrätä myös silloin, kun verovelvollinen ilmoittaa liikaa palautukseen oikeuttavaa arvonlisäveroa.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää sinällään ymmärrettävänä ja johdonmukaisena, että seuraamusmaksu määräytyisi samalla tavoin riippumatta siitä, onko kyse liian pienenä ilmoitetusta maksettavasta verosta vai liian suurena ilmoitetusta palautukseen oikeuttavasta verosta. Virheen taloudellinen merkitys on tilanteissa sama.

Ehdotetut säännösmuutokset mahdollistaisivat korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävänä olleen kaltaisen tilanteen, jossa myöhästymismaksua tai veronkorotusta tulisi maksettavaksi, vaikkei verovelvollinen tosiasiallisesti olisi saanut liikaa ilmoitettua arvonlisäveroa hyväkseen vaan itse asiassa korjannut ilmoitusvirheen ennen ylisuuren palautuksen maksua tai muuta hyväksi lukemista. Seuraamusmaksu

laiminlyönnistä olisi siis täsmälleen sama riippumatta siitä, onko verovelvollinen ehtinyt taloudellisesti hyötyä virheellisestä ilmoituksesta, tai kuinka pian verovelvollinen on korjannut virheensä. Tällaista oikeustilaa ei voida pitää suotavana, kun otetaan huomioon seuraamusmaksujen luonne nimenomaan laiminlyönnistä määrättävänä sanktioina.

Esityksen perusteluissa todetaan, että mikäli myöhästymismaksua määrättäisiin vain silloin, kun verovelvollinen on saanut liikaa ilmoitetun palautettavan veron hyväkseen, olisi seuraamuksen määrääminen sattumanvaraista ja riippuvainen siitä, onko Verohallinto kohdistanut verovelvolliseen valvontatoimenpiteitä kyseiselle verokaudelle, miten kauan ilmoituksen käsittely Verohallinnossa on kestänyt sekä siitä, onko verovelvollisella ollut muita erääntyneitä veroja tai maksuja. Verovelvollisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta olisi esityksen perusteluiden mukaan ongelmallista, jos myöhästymismaksun määrääminen olisi riippuvainen näistä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin liittymättömistä seikoista.

Veronmaksajain Keskusliitto huomauttaa, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin sanktio on säädetty riippuvaiseksi ilmoitusvirheen taloudellisesta suuruudesta eli taloudellisesta merkityksestä verovelvolliselle ja valtionhallinnolle. Verovelvollisen laiminlyönnin taloudellinen merkitys on erilainen riippuen siitä, onko liikaa ilmoitettu palautettava arvonlisävero jossain muodossa ehditty lukea verovelvollisen hyväksi vai ei. Veronmaksajain Keskusliiton näkemyksen mukaan myöhästymismaksun määräämättä jättäminen tilanteissa, joissa ylisuurta palautettavaa arvonlisäveroa ei ole luettu verovelvollisen hyväksi, ei olisi epäyhdenvertaista. Päinvastoin, Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että tasapuolista kohtelua on kohdella taloudellisesti samanlaisia tilanteita samalla tavoin ja erilaisia tilanteita eri tavoin. Veronmaksajain Keskusliitto huomauttaa myös, että valmisteilla oleva Veronkantolain muutos tulee muuttamaan kokonaistilannetta. Jos muutos viedään läpi suunnitellun sisältöisenä, ei verovelvollinen jatkossa voi saada hyväkseen virheilmoituksen mukaista palautettavaa veroa ennen kuin Verohallinto on hyväksynyt palautuksen.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että myöhästymismaksua määrättäessä tulisi huomioida verovelvollisen laiminlyönnin aste ja myöhästymismaksu tulisi määrätä vain niissä tilanteissa, joissa verovelvollinen on saanut hyväkseen liian suurena ilmoitetun vähennettävän arvonlisäveron. Kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain 35 §:n 5 momenttiin tulisi lisäksi ottaa määräys, jonka mukaan myöhästymismaksu voitaisiin jättää määräämättä myös tilanteessa, jossa laiminlyönti on ollut vähäinen.

Edellä ehdotetuilla muutoksilla oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaki olisi myös yhdenmukainen verotusmenettelylain 33 §:n 5 momentin kanssa ja seuraamusmaksuja määrättäessä voitaisiin tehokkaammin välttyä tilanteilta, jotka ovat verovelvollisen kannalta kohtuuttomia.

Kati Malinen
lakiasiaintohtaja